

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਬ ਅਦਾਲਤ ਏ . ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਐਸ.ਕੇ. ਕਪੂਰ, ਜੇ.ਜੇ.

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ , - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ 170-ਡੀ.

28 ਮਈ 1965

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ(1950) - ਕਲਾ। 310— ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਸਤੀਫ਼ੇ— ਕੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—ਇਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ—ਕੀ ਟੈਂਡਰਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ— ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ — ਕੀ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋ ਧਿਰਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼, ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਭਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਨਤਕ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਕਲਪਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨ ਅਪੂਰਣ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਤੀਜਾ ਇਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੈਕਰੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 310 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਤੁਸੀਂ ਨੈਕਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ।"

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ:-

(ਏ) ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਣ ਲਈ ਰਿੱਟ ਆਫ਼ ਸਰਟੀਓਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਥਿਤ ਅਸਤੀਫੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(c) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਮਿਤੀ 29 ਮਾਰਚ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(ਡੀ) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

ਐਨ. ਸੀ. ਚੈਟਰਜੀ, ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਕੇ. ਕੇ. ਮਹਿਰੀਸ਼, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ। ਐਸ. ਐਨ. ਸ਼ੰਕਰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੌਂਸਲ, ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਵਿਆਸ ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਆਦੇਸ਼

ਕਪੂਰ, ਜੇ.—ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੰਗ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਮਈ, 1964 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕੇ

ਕੋਟਾਹ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਜੋਂ 21 ਅਗਸਤ, 1964 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ (ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚੀ ਏ') ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਿਆ। 30 ਅਗਸਤ, 1964 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਗੁਪਤ ਡੀ.ਓ. ਪੱਤਰ, ਮਿਤੀ 21 ਅਗਸਤ, 1964, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਪੀ ਮੈਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਅਸਤੀਫਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਡੀ.ਓ. ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਨੱਥੀ ਹੈ।

" 27 ਨਵੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਮੁੜ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੋ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ ਕੇ ਦਵੇ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਹੋਰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ, ਇੱਕ ਸਕੱਤਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਸਨੇ 21 ਅਗਸਤ, 1964 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ 30 ਅਗਸਤ, 1964 ਦਾ ਪੱਤਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 15 ਸਤੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ 27 ਨਵੰਬਰ 1964 ਦਾ ਪੱਤਰ। 30 ਨਵੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਤੀਫਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇਕੋ ਇਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨੈਕਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਜੋਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾ ਰੋਕੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 29 ਮਾਰਚ, 1965 ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਕੋਟਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਮਿਸਟਰ ਐਨ.ਸੀ. ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ (ਏ) ਅਸਤੀਫਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ

ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ (ਬੀ) 27 ਨਵੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੈ, ਇਸਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਅਸਤੀਫਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਜੈ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1), ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2), ਬਹੇਰੀ ਲਾਈ ਪਾਲੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) ' ਸੰਕਰ ਦੱਤ ਸੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਿਉਂਸਪਲ ਬੋਰਡ, ਐਰਈਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ। (4)

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਨ. ਸੰਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ (ਏ) ਅਸਤੀਫਾ ਟੈਂਡਰ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ; (ਬੀ) ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਤੀਫਾ ਸਿਰਫ ਇਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 27 ਨਵੰਬਰ, 1964; ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ (c) ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਜੋ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਵਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਰਿਓਰਡਨ ਬਨਾਮ ਵਾਰ ਆਫਿਸ (5), ਅਤੇ ਸ਼ਮਸੁਦੀਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਬਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੈ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਇਹ ਇੱਕ ਨੈਕਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ., ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੇਵਾ 27 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ! ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮ 86 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ 26 ਨਵੰਬਰ, 1946 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 16 ਮਈ, 1947 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਅਜੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਬਹੇਰੀ ਲਾਈ ਪਾਲੀਵਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਅਗਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਜੇ.ਜੇ. ਨੇ ਇੱਕ ਟਾਊਨ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਸਨੂੰ

ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਅਸਤੀਫਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਗਵ ਜੇ. ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਸੰਕਰ ਦੱਤ ਸੁਕਲਾ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਮੋਹਰੇਤਰਾ ਵਿੱਚ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮਿਊਂਸਪਲ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅਸਤੀਫਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰੂਡਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ (5) ਡਿਪਲੇਕ ਜੇ. ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਭਾਵੇਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਇਕਪਾਸੜ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, “ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਛੱਡਣ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਸ਼ਮਸੂਦੀਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ (6) ਵਾਂਚੂ ਸੀ.ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਸਤੀਫਾ ਪੱਤਰ, ਜੇ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲ ਬੋਰਡ ਲਈ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੈਂਬਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

“ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾਗਪੁਰ ਦੀ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਐਕਟ ਨੰ 1949 ਦਾ X X I (21), ਜੋ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਊਂਸਪਲ ਬੋਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਅਜਿਹੇ ਬੋਰਡਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹੈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਸਤੀਫੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ।”

ਅਸੀਂ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਰਥਾਤ, ਪੀ.ਆਰ.ਐਮ. ਅਬਦੁਲ ਹੱਕ ਬਨਾਮ ਕਟਪਾਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (7), ਅਤੇ ਲੈਂਚਫੋਰਡ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਸਿਨੇਮਾ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਐਨੀਅਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (8)। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਤੀਫੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੈਕਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ ਆਫ਼

ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋ ਕੇਸ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਬਦੁਲ ਹੱਕ ਦੇ ਕੇਸ (7) ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ, ਆਪਣੀਆਂ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧ ਤੋੜ ਕੇ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਜੇ., ਨੇ ਗੋਰ-ਬ੍ਰਾਉਨ ਦੀ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਐਨ ਜੁਆਇੰਟ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਜ਼, 41 ਵੀਂ ਐਡਨ., ਪੰਨਾ 358 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ: —

ਲੇਖ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ, ਉਹ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਲੇਖ ਲਿਖਤੀ ਅਸਤੀਫੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਸਤੀਫੇ ਦਾ ਇੱਕ ਜੁਬਾਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 'ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲੈਚਜੋਰਡ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਕੇਸ (8) ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੈਨੇਟ, ਜੇ. ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੈਕਰ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ 10 ਫਰਵਰੀ, 1931 ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਨੇ ਜੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ (1) ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਅਤੇ (2) ਕੀ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨੈਕਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਸਤੀਫੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸਤੀਫਾ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋ ਧਿਰਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਾਜਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਤੀਫਾ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸਤੀਫਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਨਤਕ

ਦਫਤਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਕਲਪਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨ ਅਪੂਰਣ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹੀ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਲਡ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਸਮਾਨ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੀ ਲਓ ਜੋ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਸਵਾਲ ਬਚਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ/ਇੱਥੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਸਤੀਫੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸਤੀਫਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਕੀ ਫਿਰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਅਸਤੀਫਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ? ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਜੈ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜੋ ਅਸਤੀਫੇ ਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਭਵਿੱਖੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ

ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਨਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 310 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਤੁਸੀਂ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਂਗਾ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਸਤੀਫੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.

ਪੂਨਮ (ਅਨੁਵਾਦਕ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜਿਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ।